

Helse- og omsorgsdepartementet
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: Covid-19 oppdrag 156-3
Vår ref.: 20/35406-10
Saksbehandler: Svein Høegh Henriksen
Dato: 28.09.2020

Svar på covid-19 oppdrag fra HO 156 del 3 - Oppdatering av tekstene om midlertidige koronalover, oppdrag 156 del 1 og 2

Vedlagt finnes svar på covid-19 oppdrag fra HO 156-3 - Oppdatering av tekstene om midlertidige koronalover.

Vennlig hilsen

Helga Katharina Haug e.f.
avdelingsdirektør

Jon Hilmar Iversen
konsulent

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd @fhi.no

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 156 del 3 - Oppdatering av tekstene om midlertidige koronalover, oppdrag 156 1 og 2

Dette svaret på oppdrag 156 del 1 og 2 ble gitt i epost kl. 10 i dag.

Dette brevet er formalisert svar med identisk innholdstekst, bortsett fra at tittel og tre overskrifter er rettet opp for å dokumentere at dette er godkjent svar på oppdraget.

Viser til oppdrag 156 til Helsedirektoratet

Helse- og omsorgsdepartementet viser til at covid-19-utbruddet har medført at det innen flere departementers ansvarsområder er vedtatt midlertidige lover. I lys av smittesituasjonen antas det at varigheten til mange av lovene bør forlenges.

I anledning arbeidet med forslag om forlengelse av de ulike lovene skal Helse- og omsorgsdepartementet utarbeide en felles statusbeskrivelse for smittesituasjonen, som skal kunne benyttes når departementene skal vurdere og begrunne forslag til forlengelse av lovenes varighet.

Oppdrag del 1 – statusbeskrivelse av smittesituasjonen

Teksten skal være generell og kunne anvendes som beskrivende bakgrunn og grunnlag for vurderinger i kommende høringer om midlertidige koronalover innen ulike sektorer. Basert på tidligere tekster og rapporter har departementet utarbeidet forslag til tekst nedenfor. Helse- og omsorgsdepartementet ber om at Helsedirektoratet i samarbeid med Folkehelseinstituttet gir innspill til teksten og kvalitetssikrer de smittevernfarende vurderingene. Teksten bør være på omtrent to sider.

Frist for oppdragets del 1 settes til mandag 7. september kl. 10.

Oppdrag del 2 – smittevernfarende vurdering av behovet for å videreføre innreiserestriksjoner

Teksten skal brukes i Justis- og beredskapsdepartementets høring om forslag om forlengelse av den midlertidige loven om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen, som i utgangspunktet oppheves 1. november. Departementet har utarbeidet forslag til tekst som i stor grad er en bearbeidelse av kapittel 2 og 10 i Prop. 124 L (2019-2020). Helse- og omsorgsdepartementet ber om at Helsedirektoratet i samarbeid med Folkehelseinstituttet gir innspill til teksten og kvalitetssikrer de smittevernfarende vurderingene. Teksten bør være på omtrent to sider.

Frist for oppdragets del 2 settes til mandag 7. september kl. 10.

Oppdrag del 3 – oppdatering av tekstene

Statusbeskrivelsen og vurderingen av smittesituasjonen skal bygge på siste kunnskap og teksten må nødvendigvis oppdateres før endelige proposisjoner skal behandles i

statsråd. Basert på den kunnskapen og smittesituasjonen vi har i slutten av september, ber departementet om at Helsedirektoratet i samarbeid med Folkehelseinstituttet på ny gjør nødvendige oppdateringer og justeringer i tekstene som leveres i oppdragets del 1 og 2.

Frist for oppdragets del 3 settes til tirsdag 29. september kl. 16.

Kontaktperson i Helse- og omsorgsdepartementet er Benedicte Mørkved Larsen (bml@hod.dep.no eller telefon 22 24 83 74).

Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet har vurdert og oppdatert innholdet i oppdrag 156 del 1 og 2 (som forutsatt i del 3) pr. 28.9.2020:

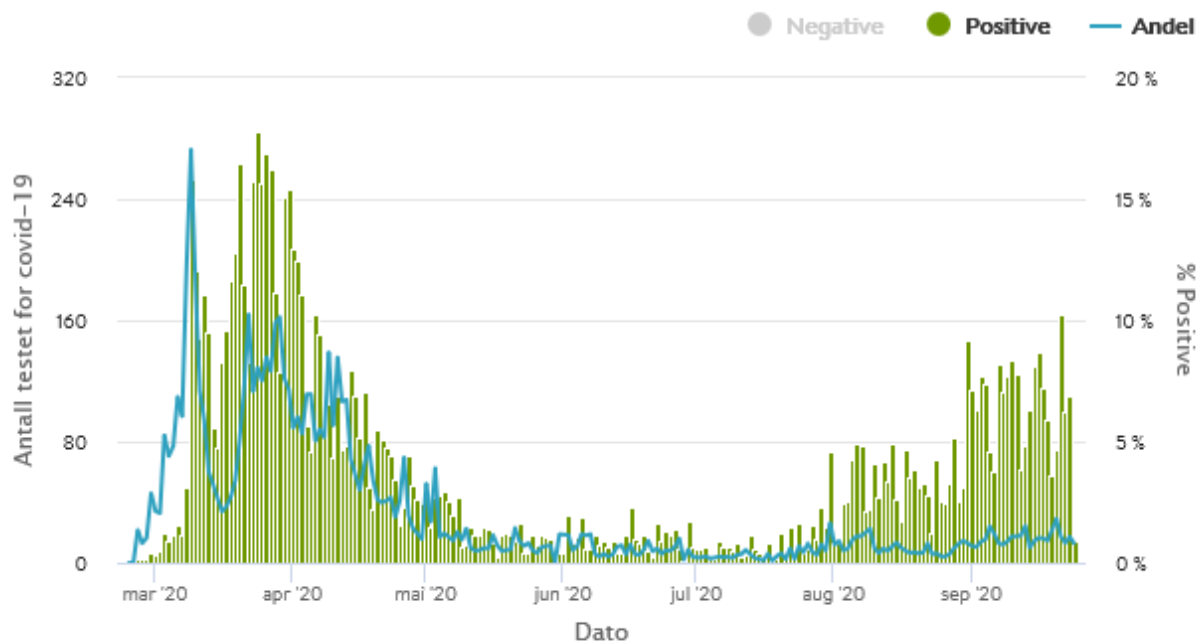
Oppdatert Svar på oppdragets del 1 – statusbeskrivelse av smittesituasjonen

SARS-CoV-2 har spredd seg mellom mennesker siden 2019 og kan medføre sykdommen covid-19. Verdens helseorganisasjon erklærte 11. mars 2020 utbruddet som en pandemi og en alvorlig hendelse av betydning for internasjonal folkehelse.

Regjeringens strategi er å håndtere koronapandemien slik at det til enhver tid er kontroll på smittespredningen. Kontroll innebærer at sykdomsbyrden er lav, og at antall pasienter er håndterbart i helse- og omsorgstjenesten. Til grunn for håndteringen av pandemien ligger blant annet regjeringens langsiktige strategi og plan for håndteringen av covid-19 av 7. mai og beredskapsplanen for smitteverntiltak ved økt smittespredning under covid-19-pandemien av 10. juni.

Norge fikk kontroll over smittespredningen i april 2020. Dette gjorde det mulig med en kontrollert og gradvis avvikling av flere av de mest inngripende smitteverntiltakene. Med bedre kontroll over epidemien og et lavere antall smittede, er fokus dreid fra tiltak som gjaldt alle, til en mer målrettet innsats for å finne og isolere de smittede, teste personer med mistenkt covid-19-infeksjon, spore opp deres smittekontakter og sette disse i karantene. Andre lokale tiltak kan vurderes ved utbrudd lokalt, for eksempel å redusere antall personer som kan delta på arrangement, munnbind på kollektivtrafikk m.m. Tiltakene skal være målrettede, lokale og tidsavgrenset.

Antall testet for covid-19 per dag og andel positive blant disse

Kilde: MSIS-labdatabasen, FHI

Fra slutten av juli steg smittetallene på nytt (se figur). Andelen positive holder seg stabilt lav og tyder på at testaktiviteten er høy og sannsynligvis tilstrekkelig. Den økte smitten ble møtt med ulike tiltak, primært på lokalt nivå, men det ble også innført enkelte landsdekkende tiltak. Den økte smitten har i liten grad ført til en økning i sykehusinnleggelser eller dødsfall, men dette må følges nøye fremover. Smitte har i hovedsak skjedd i forbindelse med lokale utbrudd som i all hovedsak har kommet under kontroll med rask håndtering og oppfølging i tråd med regjeringens strategi. Evnen til å gjennomføre smitteverntiltakene og særlig til å ivareta TISK (teste, isolere, smittespore og karantener) er avgjørende for å holde pandemien under kontroll. Utvikling av vaksine og tilbud om immunisering av befolkningen vil være et viktig tiltak for å redusere smittespredningen og alvorlig sykdom og død. Det antas at Norge vil motta vaksine i løpet av 2021, men antall doser og grad av beskyttelse er fortsatt usikkert.

Sammenlignet med situasjonen i mars er helse- og omsorgstjenesten i september bedre rustet til å håndtere pandemien på grunn av mer kunnskap og en bedre ressursituasjon.

Oppdatert svar på oppdragets del 2 – smittevernfaglig vurdering av behovet for å videreføre innreiserestriksjoner og innreisekarantene

Med innreiserestriksjoner menes her bortvisning fra landet for alle som ikke har berettiget opphold. Med innreisekarantene menes karanteneplikten den enkelte er pålagt etter å ha kommet til Norge etter opphold i et land/region med høyt smittepress ("rødt land/region"). Innreiserestriksjoner og innreisekarantene må ses i sammenheng som tiltak for å hindre smittespredning av covid-19 pandemien. I tillegg er UDs reiseråd et verktøy for å redusere omfanget av reiser ut av landet. Per i dag gir UD reiseråd til alle land og områder som medfører innreisekarantene.

Karantenereregler og innreiserestriksjoner bidrar til å redusere spredning av nye tilfeller ved import.

Innreiserestriksjonene har følgende formål:

- Begrense innreise av mulig smittede personer
- Hindre et stort antall innreisende som kan vanskeliggjøre effektiv gjennomføring av andre smitteverntiltak (karantenekrav, sosial distansering mv.)
- Motvirke at det oppstår kapasitetsmessige utfordringer i helsevesenet (f. eks. smitte i sårbare samfunn slik som på Svalbard)

Formålet med innreisekarantene er å redusere risikoen for at smitte importeres fra andre land med et høyere smittepress. Det forutsettes også at personer som er syke eller kjente nærkontakter ikke skal reise.

Norge har siden midten av juni gradvis åpnet for innreise fra andre land. Dette har bidratt til å øke smittepresset i landet. Europeiske tall viser en jevn smitteøkning i EU og Storbritannia siden august. For land som fremdeles har kontroll over situasjonen, vurderes at tiltak rettet mot reisende fra land med høyere forekomst er relevant for å redusere smittepresset og for å kunne drifte så normalt som mulig.

Reiserestriksjoner og karantene har mest effekt i de tilfellene det er store forskjeller i smittepress mellom land. Smitten i Norge har økt siste tid, og noen land vi krever innreisekarantene fra har registrert lavere smittetall enn Norge. Effekten av karantene vil da være lavere, selv om tiltaket vil hindre noe smitte som kan komme via reisende. Tersklene som er satt for å få unntak fra innreisekarantene (20/100 000 siste 14 dager samt under 5% positive tester) er halvparten av det som opprinnelig ble presentert i samarbeid med Danmark (20 per 100 000 tilfeller i snitt per uke, siste to uker). Det bør påpekes at situasjonen da terskelverdiene ble fastsatt var en annen, da man for eksempel hadde mye lavere testkapasitet. Det testes nå mye mer i alle europeiske land, og man finner i mye større grad de smittede enn tidligere. Tallene på smittede vil derfor være høyere, men ikke nødvendigvis representere det samme smittetrykket som et tilsvarende tall før testkapasiteten økte.

Det jobbes nå med å forsøke å harmonisere reiserestriksjoner innad i EU. En harmonisering vil være nyttig på lengre sikt, men en fullstendig åpning av grensene vil medføre et økt smittepress inn til Norge. Ved en harmonisering bør det kunne legges til rette for å åpne for

reisende mellom land med tilsvarende likt smittenivå, mens ved stor forskjell må det åpnes for å kunne iverksette tiltak for å redusere økt smittepress.